

СТАНОВИЩЕ

от доц. инж. Огнян Тишинов, доктор

Относно: Представен е за официална защита дисертационен труд от **Веселина Теодорова Стаева**, докторант към катедра „ВОДНИ СПОРТОВЕ“ при НСА „В. Левски“, на тема „ОПТИМИЗИРАНЕ НА СПЕЦИАЛНАТА ПОДГОТОВКА НА ВИСОКОКВАЛИФИЦИРАНИ СЪСТЕЗАТЕЛКИ ПО РАФТИНГ ” за присъждане на ОНС „доктор” по научната специалност „Теория и методология на спортната наука“, професионално направление 7.6 „Спорт“, научен ръководител доц. **ВЕСЕЛА ТРЕНЕВА, ДОКТОР.**

Дисертационният труд разглежда подготовката на състезатели по рафтинг и особеностите на този процес. Актуалността на избраната тематика е несъмнена, имайки предвид, че при овладяване на спортно-технически умения и развиване на двигателните качества на каякарите в този век на информационен бум, може да се усъвършенстват техническите възможности на спортистите и да се постигне хармоничното им развитие. В този смисъл темата е интересна, с практическа насоченост и няма съмнение в нейната дисертабилност.

Разработката е в обем 150 стандартни страници. Резултатите са представени в 36 таблици и е онагледена с 18 фигури. Ползваната литература включва 97 заглавия, от тях 49 на латиница и 48 на кирилица. Дисертацията следва класическата структура на такъв род научни трудове: увод в обем 4 стр.; първа глава от 56 стр., разделена в 10 подраздела, втора глава 22 стр. включваща цел, задачи, организация и методика, трета глава, резултати и анализ 59 стр., 2 стр., изводи, препоръки, приноси. Авторефератът следва установените изисквания като представя достатъчно подробно описание на разглеждания научен проблем. Списъкът на публикациите и броят им отговаря на представения за защита дисертационен труд.

Работата по дисертацията предлага многомерни научни задачи, отговаря на редица въпроси за надеждността и валидността на тестове за измерване на мускулната сила и издръжливост. Успехът в разработката на темата в голяма степен се дължи в усъвършенстването на контрола на тренировъчния процес в рафтинга. Следва да се отбележи демонстрираната от дисертанта компетентност в областта на спортната статистика, спортната биомеханика, разработването на нови тренировъчни методики, спортно - педагогическото тестиране, съществуващите нормативни документи, анализ и интерпретация на получените резултати. Работата е добре онагледена таблично и графично.

В глава първа, дисертантът съумява да обвърже изискванията към тренировъчната методика в анаеробен и аеробен режими. Отлично впечатление прави географският и исторически анализ и описание в тази екзотична спортна среда. Разгледано е влиянието на величината на мускулното усилие във връзка с ефективното заграбване – като основна характеристика на този гребен спорт. От друга страна са представени автори, които обосновават спортната подготовка като предимно техническа определена – управление на лодката в различни природни условия. При този спорт е в пълна сила използването на хидродинамичното водно съпротивление, вълновите свойства на течната среда, удовлетворяващи принципа на Бернули като челно съпротивление и подемна сила. Движението във водна среда е свързано с ламинарен или турбулентен ефекти или в смесен режим при различни природни условия. Видовете загребване може да се анализират от биомеханична гледна точка, като част от проблем във физиката, а загребването отговаря на взаимодействие на спортиста с външна опора осъществяващо транслационно или въртливо движение. Систематизирани са проблемите, които не са достатъчно проучени и ще се търси отговор в дисертационния труд. Изведената работна хипотеза произтича от направения обзор.

В глава втора е „Цел, задачи, организация и методика на изследването:

Целта е ясно и точно формулирана. Задачите в правилна логическа последователност очертават пътя на научното изследване за достигане на поставената цел. Подробно са описани използваните тестове и математико-статистически методи. Според моето мнение излишно е да се търси значима разлика при спортния стаж и антропометричните тестове, както за контролната, така и за експерименталната групи, тъй като контингентът спортисти е хомогенен в рамките на изследвания времеви период и даже да не се достигне ниво на значимост, това не омаловажава резултатите от изследването. Дискусията относно възрастовите и антропометричните показатели представя интересно сравнително заключение, че тенденцията е към развиване на по-компактна, здрава физика от спортистите. Предложените тестове за оценка на физическите качества са изчерпателни, както за експерименталната, така и за контролната групи. Корелационният анализ между антропометричните и физическите тестове удостоверява значими междугрупови корелационни връзки, които са логично обосновани.

Главата “Резултати и анализ” е несъмнено с голяма тежест. Подробно са анализирани получените резултати при изследваните каякари. Чрез математико статистически методи са доказани значимите прирасти при експерименталната група, както за специалните тестове, така и за тези за общофизическа подготовка. Всички тези отчетени подобрения в резултатите от тестирането за определяне нивото на специална подготовка на висококвалифицирани състезателки по рафтинг, свидетелстват за оптимизирането на техниката и тактиката на гребане в рафтинг лодка на експерименталната група. Бих дал предложение към дисертанта, да включи в бъдещата си работа, оценка и на равновесната устойчивост чрез специфични упражнения, поне в първоначалния подбор на контингента.

Работната хипотеза е научно доказана. Отлично впечатление оставя приложеният с вещина цялостен системно-структурен подход за анализ и интерпретация на получените данни. Списъкът с литературата е с преимуществено представени източници на латиница, а като цяло следва съвременните източници. Изводите и препоръките са конкретни и логично следват от получените резултати и направения анализ.

Според мен теоретичните и научно-приложни приноси на дисертационния труд са следните:

1. Събраната база данни отговаря на реалното състояние на развитието на спортно-техническото майсторство при спорта рафтинг.
2. Извършена е много голяма по обем изследователска дейност от дисертанта върху изследвания контингент в зададения период.
3. Представена е подробна спортно педагогическа методика, която е доказана в практически условия.

В **заклучение** трябва да отбележа, че на нашето внимание е предложен завършен научен труд, отговарящ на всички изисквания за докторска дисертация. Докторантът се е изявил като знаещ и можещ специалист и научен работник. Въз основа на всичко гореизложено давам положителна оценка на дисертацията на **Веселина Теодорова Стаева** докторант към катедра „ВОДНИ СПОРТОВЕ ” при НСА „В. Левски”, на тема „Оптимизиране на специалната подготовка на висококвалифицирани състезателки по рафтинг” за присъждане на ОНС „**доктор**” по научната специалност „Теория и методология на спортната наука“, професионално направление 7.6 „Спорт“, научен ръководител доц. Весела Тренева, доктор.

2.08.2024 г.

Подпис:

(доц. инж. Огнян Тишинов, доктор)

OPINION

by Assoc. Proff. eng. Ognyan Tishinov, Ph.D Regarding:

A dissertation work has been submitted for official defense by Veselina Teodorova Staeva, a doctoral student at the "AQUATIC SPORTS" Department at the National Academy of Sports "V. Levski", on the topic "OPTIMIZING THE SPECIAL TRAINING OF HIGHLY QUALIFIED FEMALE RAFTING COMPETITORS" for the award of the National Academy of Sports "Doctor" in the scientific specialty "Theory and Methodology of Sports Science", professional direction 7.6 "Sport", scientific supervisor Assoc. Proff. Vesela Treneva, Doctor.

The dissertation examines the preparation of rafting competitors and the peculiarities of this process. The relevance of the chosen topic is undoubted, bearing in mind that when mastering sports-technical skills and developing the motor qualities of kayakers in this century of information boom, to improve the technical capabilities of athletes and achieve their harmonious development. In this sense, the topic is interesting, with a practical focus and there is no doubt about its dissertability. The development is in the volume of 150 standard pages. The results are presented in 36 tables and illustrated with 18 figures. The literature used includes 97 titles, of which 49 are in Latin and 48 are in Cyrillic. The dissertation follows the classic structure of this kind of scientific works: introduction in volume 4 pages; the first chapter of 56 pages, divided into 10 subsections, the second chapter 22 pages including the purpose, tasks, organization and methodology, the third chapter, results and analysis 59 pages, 2 pages, conclusions, recommendations, contributions. The abstract follows the established requirements by presenting a sufficiently detailed description of the scientific problem under consideration. The list of publications and their number corresponds to the dissertation submitted for defense. The dissertation work offers multidimensional scientific tasks, answers a number of questions about the reliability and validity of tests for measuring muscle strength and endurance. The

success in the development of the subject is largely due to the improvement of the control of the training process in rafting. It should be noted the competence demonstrated by the dissertation in the field of sports statistics, sports biomechanics, the development of new training methods, sports-pedagogical testing, existing normative documents, analysis and interpretation of the obtained results. The work is well illustrated tabularly and graphically.

In the first chapter, the dissertation student manages to link the requirements to the training methodology in anaerobic and aerobic modes. An excellent impression is made by the geographical and historical analysis and description in this exotic sporting environment. The influence of the magnitude of the muscular effort in relation to the effective grip - as a main characteristic of this rowing sport - is examined. On the other hand, authors are presented who justify sports training as primarily technical - boat management in different natural conditions. In this sport, the use of hydrodynamic water resistance, the wave properties of the liquid medium satisfying Bernoulli's principle as frontal resistance and lift, is in full force. Movement in an aquatic environment is associated with laminar or turbulent effects or in a mixed mode under different natural conditions. The types of scooping can be analyzed from a biomechanical point of view, as part of a problem in physics, and the scooping corresponds to the interaction of the athlete with an external support performing a translational or rotational movement. The problems that have not been sufficiently studied are systematized and an answer will be sought in the dissertation work. The derived working hypothesis derives from the overview.

In the second chapter is "Aim, tasks, organization and methodology of the research:

The goal is clearly and precisely formulated. Tasks in a proper logical sequence outline the path of scientific research to reach the set goal. The tests and mathematical-statistical methods used are described in detail. In my opinion, it is unnecessary to look for a significant difference in sports experience and

anthropometric tests, both for the control and for the experimental groups, since the contingent of athletes is homogeneous within the time period of starvation, and even if a level of significance is not reached, this does not detract from the results of the study. The discussion of age and anthropometrics presents an interesting comparative conclusion that the trend is toward athletes developing more compact, robust physiques. The proposed tests for the assessment of physical qualities are comprehensive, both for the experimental and for the control groups. Correlation analysis between anthropometric and physical tests verified significant intergroup correlations that were logically justified.

The chapter "Results and Analysis" is undoubtedly of great weight. The results of the kayakers studied have been analyzed in detail. Through mathematical and statistical methods, the significant increases in the experimental group have been proven, both for the special tests and for those for general physical training. All these reported improvements in the results of testing to determine the level of special training of highly qualified female rafters testify to the optimization of the technique and tactics of rowing in a rafting boat of the experimental group. I would give a suggestion to the dissertation student to include in his future work an assessment of balance stability through specific exercises, at least in the initial selection of the contingent.

The working hypothesis is scientifically proven. An excellent impression is left by the expertly applied overall system-structural approach to analysis and interpretation of the obtained data. The bibliography is predominantly Latin sources, and generally follows modern sources. The conclusions and recommendations are specific and logically follow from the results obtained and the analysis made.

In my opinion, the theoretical and scientific-applied contributions of the dissertation work are the following:

1. The collected database corresponds to the real state of the development of sports and technical mastery in the sport of rafting.

2. A very large volume of research activity was carried out by the dissertation student on the studied contingent in the specified period.

3. A detailed sports pedagogic methodology is presented, which has been proven in practical conditions.

In conclusion, I must note that a completed scientific work meeting all the requirements for a doctoral dissertation has been offered to our attention. The doctoral student has shown himself to be a knowledgeable and capable specialist and researcher. Based on all of the above, I give a positive assessment of the dissertation of Veselina Teodorova Staeva, a doctoral student at the "AQUATIC SPORTS" Department at the National Academy of Sports "V. Levski", on the topic "Optimization of the special training of highly qualified female rafting competitors" for the award of the Educational science degree "Doctor" in the scientific specialty "Theory and Methodology of Sports Science", professional direction 7.6 "Sport",

2/08/2024

Signature:

(Assoc. Proff. eng. Ognyan Tishinov, Doctor)